

Joe Canavarro

Roman

Gilbert Keyzer

Alle personages in deze roman zijn het product van de fantasie van de schrijver. Iedere overeenkomst met bestaande dan wel overleden personen berust op toeval.

Op zestienjarige leeftijd werd Joe in negentientweeëndertig door de politie uit zijn bed gesleurd en gearresteerd, op verdenking van roofoverval en moord op een beambte van een postkantoor.

Een getuige, die zich bij de politie had gemeld, had hem aangewezen.

Ruwe agenten trokken Joe's huilende moeder bij hem vandaan en duwden hem geboeid een overvalwagen in.

Voordat hij op het politiebureau in een cel werd opgesloten, kreeg hij van hen een pak slaag.

Een ploeg rechercheurs deed huiszoeking. Er werd geen buit aangetroffen.

Als advocaat kreeg hij een rechtenstudent toegewezen, die slechts eenmaal een kort gesprek met zijn cliënt hield, voornamelijk juridische procedures volgde en niet in zijn onschuld leek te geloven.

Zijn moeder zag Joe alleen tijdens de eerste rechtszitting, ruim drie maanden later. Zij werd niet als getuige opgeroepen.

Tijdens de eerste zitting keek Joe iedereen in de ogen: de openbare aanklager, de juryleden en de rechter. Zoveel vijandigheid en kilheid straalden die uit, dat hij de rest van het proces met niemand meer oogcontact maakte.

De getuige die beweerde hem de overval te zien plegen, was voor Joe een onbekende.

Op vragen van de aanklager gaf Joe korte antwoorden, terwijl hij naar de vloer bleef kijken.

'Waar heb je het geld gelaten?'

'Ik heb geen geld.'

'Dringt het wel tot je door dat je een man hebt doodgeslagen, een vader en echtgenoot die een vrouw en vijf kinderen achterlaat?'

'Ik weet er niets van. Ik heb niemand doodgeslagen. Ik was thuis.'

'Dat is zo, edelachtbare!' riep Joe's moeder. 'Mijn zoon is geen moordenaar.'

Op last van de rechter werd zij door parketwachters uit de rechtszaal verwijderd.

Men had Joe talrijke keren gevraagd, voorafgaand en tijdens het proces, welk moordwapen hij had gebruikt en waar hij het had gelaten.

De jury besloot unaniem dat Joe schuldig was.

Hij bleef ontkennen, ook nadat de rechter hem ter dood had veroordeeld. Joe kreeg niet het laatste woord.

De rechter hield een schallend requisitoir, waarin hij aangaf een voorbeeld te willen stellen, met als doel de stijgende misdaadcijfers, volgens hem voornamelijk door zwarte jongeren veroorzaakt, terug te dringen.

Het pleidooi van de advocaat stelde niets voor. Het was een schoolse vertoning, onderdeel van hetgeen wellicht een showproces genoemd kon worden.

Lamgeslagen door wanhoop en machteloosheid, omdat niemand hem wilde geloven, drong het niet onmiddellijk tot Joe door wat zijn vonnis inhield. Hij kreeg geen mogelijkheid om in beroep te gaan en zou binnen twee dagen worden terechtgesteld. Nadat hij zich dit realiseerde, weigerde hij voedsel, dronk slechts water.

Een barbier bezocht hem de dag voor zijn executie in zijn cel en schoor het hoofdhaar om de roze plekken op zijn hoofd weg.

Een geestelijke in een witte kazuifel bezocht hem de avond voor zijn executie. Hij keek Joe ernstig aan.

‘Dag Joe. Ik ben een priester Gods. Ik ben gekomen om je bij te staan.’

Er stond alleen een brits, zodat hij naast Joe ging zitten.

‘Ben je gelovig?’

‘Nee. Ik ben onschuldig. Ik heb het niet gedaan.’

‘Ik denk dat je spijt hebt van je misdaad. Dat je heel graag zou willen dat je het niet gedaan had.’

Joe schudde zijn hoofd.

‘Je gelooft dus niet in God en zijn zoon Jezus.’

De jongen schudde zijn hoofd. Hij had hun namen wel horen noemen op school.

Baardige sprookjesfiguren die witte jurken droegen en ergens in de lucht boven de wolken woonden. Ze deden hem denken aan leden van de Ku klux klan, zonder puntkappen. Die had hij ooit in het wild gezien, een paar jaar geleden demonstrerend in een stadje en was gevlucht.

Zijn ouders waren niet gelovig. De godsdienstlessen maakten geen indruk op hem.

‘Wat ons betreft word je joods of boeddhist. Of atheïst. De keuze is aan jou’, hadden zijn ouders hem herhaaldelijk duidelijk gemaakt.

‘Kijk wel uit voor het christendom. Die priesters en dominees willen je bekeren. Ze zijn uit op macht over jou’, beweerde zijn vader.

De geestelijke zuchtte geërgerd.

‘Ik ben m’n wijwater vergeten. Anders had ik je in ieder geval kunnen dopen. Dan zou je tenminste in naam volgeling van Jezus Christus worden. Misschien dat er dan een positie in het vagevuur voor je in zou zitten.’

Joe keek hem onderzoekend aan, zonder te begrijpen.

‘Geloof je wel in geesten? De voorouders van zwarten geloofden allemaal in geesten.’

‘Ik geloof niet in geesten. Ik weet niet wat geesten zijn. Ik weet niet wie mijn voorouders zijn. Ik ken alleen mijn moeder. En mijn vader. En zijn vader. Die is dood. De mijne is verdwenen. Hij zal ook wel dood zijn.’

‘De here Jezus kan je helpen. Als je hem in je hart toelaat, zorgt hij ervoor, dat je na je dood in het paradijs komt.’

Joe keek de geestelijke aan, met grote ogen.

‘Ik ben heel erg bang, priester. Ik kom op de elektrische stoel. Ze zeggen dat je van binnen verbrand. Dat je bloed gaat koken. Dat er vlammen en rook uit je mond en uit je neus en uit je oren komt.’

Zijn stem klonk schor.

‘Wie zegt dat dan?’

‘Een van de agenten die me hierheen reden.’

‘Je zal er niets van voelen. Voor je het weet, ben je bewusteloos. Dat betekent dat je heel lang gaat slapen. Wees moedig, mijn zoon. De here Jezus kan je je zonden vergeven. Zullen we samen bidden?’

‘Wat is buiten westen?’

‘Dat betekent een soort slapen.’

‘Ik weet niet hoe dat moet.’

‘Wat bedoel je?’

‘Bidden.’

De geestelijke deed het voor. Joe vouwde zijn handen en prevelde hem na.

‘Heeft hij me nou vergeven? Kom ik vrij?’

‘Hij heeft je vergeven. Dat is het belangrijkste.’

Joe keek door het betraliede venster naar de hemel, waar het weerlichtte.

‘Blijf bidden, mijn zoon.’

Nadat de geestelijke vertrokken was, ging Joe op zijn brits liggen.

Waarom noemt hij me zo? Ik ben zijn zoon helemaal niet. Ik heb geen vader meer.

Mam vertelde me, dat papa verdwenen is toen ik zes was. Volgens mij is hij vermoord. Wat weet ik nog van hem? Die zwartrok is niets, bij hem vergeleken.

Plots kwamen herinneringen op. Zijn vader had hem op de arm genomen en liep met hem door de tuin. Ze keken naar zijn moeder, die sierbloemen oogstte.

De geur van tabak. Joe zag het gezicht van zijn vader van zo dichtbij, dat hij zijn hoofdje draaide, om van het ene oog naar het andere te kijken. Ogen vol trots en blijdschap. Zijn zoemende stem, woorden vormend die Joe zich niet meer herinneren kon. Zij hadden al het kwaad een tijdje bij hem vandaan kunnen houden, voordat ze zelf door vijanden werden overmeesterd en hem niet langer konden beschermen.

Wie zou me kunnen beschermen? Jezus? Hem in je hart toelaten. Hoe kan dat?

Na uren gepieker, herinnerde Joe zich, dat er dokters waren, die zo ver hadden doorgeleerd, dat ze mensen beter konden maken, door ze zo te verdoven dat ze een poosje heel diep sliepen. Ze sneden die mensen dan open om de ziekte eruit te halen, naaiden de boel dicht en lieten ze wakker worden.

Hij had er in een schoolboek over gelezen. Er stonden zwart-witfoto's bij. Heelmeesters met lange schorten, handschoenen en mondkmaskers. Lichamen met rijen hechtingen.

Jezus is dus een heelmeester. Als hij me eventjes in slaap maakt, kan hij me opensnijden en in mijn hart kijken. Als hij ziet, dat er geen kwaad schuilt in mijn hart, laat hij me weer wakker worden en mag ik naar

mam toe. Schuilt er wel kwaad in mijn hart, dan snijdt hij dat eruit en kan ik ook naar mam toe. Zou die priester Hem naar me toe sturen? Als ik genezen ben, komt mam me ophalen.

Hij had tijdens de eerste rechtszitting naar haar gekeken en was geschrokken. Zij leek tweemaal zo oud en van verdriet te zijn gekrompen.

Geen moment had zij zijn richting uitgekeken. Dat had hem veel pijn gedaan, alhoewel hij het haar niet kwalijk had genomen.

Maak je geen zorgen mam. Ik ben onschuldig. Dat zal die Jezus aan de rechter vertellen. Ik word monteur en ga werken bij een autofabriek. Als ik genoeg gespaard heb en een auto kan kopen, rij ik je overal heen waar je naartoe wil. Mijn hart is zuiver. En als het toch ziek is, zal Hij het genezen. Als je oud en ziek wordt, breng ik je naar Jezus. Hij zal je beter maken. Ik zorg ervoor dat ik hem kan betalen. Wie betaalt Hem morgen? Mam natuurlijk. Mam heeft altijd geld. Ze draagt het bij zich, in haar tasje. En ze heeft geld bij de bank.

Het onweerde. Geflakker van de bliksem flitste door het tralievenstertje. Als ik morgen beter ben, zal ik hier misschien nog een paar dagen moeten blijven om te herstellen. Of zou ik naar een ziekenhuis worden gebracht? Mam kan vast ook het ziekenhuis betalen. Ooit betaal ik haar terug. Als ik mijn eigen autogarage heb.

Het felle licht uit een plafondpeertje, omgeven door een draadstalen korfje, hinderde hem.

Joe trok zijn shirt uit en vouwde het over zijn gezicht heen.

Zestien ben ik pas. Wat moet er van me worden, als ik beter ben? Mam zei, dat ik op school m'n best moest doen. Ik deed m'n best. Ik kan zo doorleren voor automonteur. Mam zei altijd dat ik nog veel meer zou kunnen leren. Dat ik slim genoeg ben om dokter te worden. Net als Jezus.

Joe's leven begon zich voor hem af te spelen, in onregelmatige, niet chronologische flarden. Zijn herinneringen voerden hem naar eind mei negentieneentwintig.

Vlammen en gekraak, midden in de nacht. Joe zag een flakkerend oranje schijnsel onder zijn kamerdeur en verschool zich onder zijn deken.

Zijn moeder stormde zijn kamertje in, trok hem uit bed en schreeuwde dat ze het huis uit moesten. Hij schrok van de doodsangst in haar ogen, van het glanzende oogwit.

Zwarte rook wolkte het kamertje in.

Waar is papa, vroeg hij zich af.

Zijn moeder sleurde hem hoestend de trap af en keek door het raampje in de voordeur.

Mannen met brandende fakkels, honkbalknuppels en geweren wachtten hen op.

Ze stoven naar de keuken. Vlammen likten aan wanden en plafond.

Mary greep met beide handen de roodgloeiende grendel van de brandende keukendeur. Joe schrok zo van haar gegil, dat hij mee gilte.

Ze vluchtten via de achtertuin. Zijn moeder tilde hem, kreunend van pijn, op de rand van een schutting. Joe sprong er naar de andere kant vanaf. Zijn moeder volgde moeizaam. Nu pas zag hij dat ze een rugzakje droeg.

‘Waar is papa?’

Zijn moeder keek hem aan. De doodsangst in haar ogen werd de zijne. Ze greep zijn hand en sleurde hem zowat achter zich aan. Joe dribbelde en struikelde.

Overall knetterden en loeiden vlammen. Gloeiende sintels dreven door de straten. Geschreeuw en gewerschoten. Gevels stortten van huizen en bedrijfspanden. Rookwolken leken op te lossen in de nachthemel. Uit een ontploffende gasleiding schoot een enorme steekvlam de straat op.

Joe voelde zijn haar en wenkbrauwen branden. Zijn longen gloeiden. Hoesten deed pijn. Ze struikelden over geblakerde lijken. Ze hoorden mensen schreeuwen in doodsnood. Zijn moeder trok hem verder. Joe viel en werd door haar overeind gesleurd. Vlamme pijn schoot door zijn schouder. Nooit had hij vermoed, dat zij zo sterk was.

Ze repten zich een steeg door en bereikten een deel van San Bredero, waar de panden uit beton en baksteen waren opgetrokken en dat grotendeels gespaard was gebleven.

Joe's moeder probeerde diverse gebouwen binnen te komen. Ze vond een deur die openging. Ze kwamen in een magazijn terecht, alwaar ze

zich achter twee vaten verscholen. Door smalle venstertjes scheen een onregelmatig pulserende gloed. Voorzichtig betastte ze de bovenzijde van zijn hoofd en zijn gezicht. Wenkbrauwen, wimpers en grote delen van zijn hoofdhaar waren verschroeid.

‘Doet het zeer?’

Joe knikte. ‘Waar is papa?’

‘Ik weet het niet.’

Rooksierten kwamen van haar hoofddoek. Ze trok de doek van haar hoofd en spuwde op de gloeipunten.

Joe zag dat haar vingers onder de brandblaren zaten.

Alsof hij uit de vloer was opgerezen, stond een man voor hen, als een enorme schaduw. Hij droeg een geweer, dat hij op hen richtte en een lantaarn en liet het licht over de vaten heen gaan.

Joe schreeuwde.

‘Kom achter die vaten vandaan of ik schiet!’

Dat had hem, zo jong als hij was, verbaasd. Hoe zou hij hen kunnen raken, als ze bleven zitten?

‘Wij zijn op de vlucht, meneer’, zei Joe’s moeder, tevoorschijn kruipend.

Joe volgde haar.

‘Jullie proberen te plunderen.’

‘Ons huis staat in brand’, riep Joe. Hij kroop terug. Van angst plaste hij in zijn broek.

‘Mijn pappa is op zoek naar ons. Hij heeft ook een geweer!’

‘Laat die tas zien mevrouw!’

Zij haalde de rugtas van haar schouder en knoopte de bovenzijde open.

De man zette de lantaarn neer, trok haar de tas uit handen en hield hem ondersteboven.

De identiteitsbewijzen van haar en haar man. Het eigendomscertificaat van hun huis.

Horloges en juwelen. Een portefeuille vol munten en bankbiljetten. Certificaten van aandelen. Autosleutels.

Joe’s moeder noemde haar adres.

‘Mijn naam is Mary Canavarro.’

‘Waar is je man?’

‘Ik weet het echt niet. Hij is niet van z’n werk thuisgekomen. Hij werkt bij Wells Fargo.’

Hij hurkte en bekeek de identiteitsbewijzen, hierbij het geweer in hun richting houdend.

‘Heeft hij echt een geweer?’

‘Mijn man heeft geen geweer. Mijn zoontje heet Joe, Hij heeft het verzonnen. Hij is bang.’

Ze zag slechts een deel van zijn gezicht. Toch kon ze zien dat hij glimlachte.

‘Ik ben een collega van je man. Jullie mogen hier schuilen. Ik zal jullie water en voedsel brengen.’ Hij verdween met zware stappen en kwam terug met water, brood, mais en dekens.

‘Ik kan u betalen.’

‘Ik hoef uw geld niet.’

De man liet het lantaarnlicht op een deur schijnen.

‘Het toilet.’

Opnieuw verdween hij.

Zij hoorden hem een deur dichtdoen, zonder die op slot te draaien.

Van straat klonken geschreeuw, geweerschoten en het loeien van sirenes.

Joe schrok, omdat hij dacht dat er een schaduw zich over hem heen boog. Hij trok het shirt van zijn gezicht en sloot zijn ogen tegen het licht van het peertje.

Het onweerde nog steeds. Hij tastte om zich heen, zich afvragend waar hij was.

De deken, de donkerblauw geverfde bakstenenmuren...

O ja, mijn cel. Hoe oud was ik tijdens die brand? Vijf denk ik. Nee zes. Mam heeft nooit verteld, waarom papa er niet was, die avond. Waarom we werden aangevallen.

De wijk waar zij woonden werd bestormd door razende, met vuurwapens en fakkels gewapende mannen. Hun huis was geheel afgebrand. Joe herinnerde zich de brieven, die zijn moeder, vanuit een opvangcentrum, over het verlies van huis en auto aan de

verzekeringsmaatschappijen had geschreven. Ze had geen cent gekregen.

Men meende, dat haar man ervandoor was gegaan. Men beweerde dat er sprake was van oproer en verwees haar naar clausules, die zij in haar polis niet vinden kon. Een weduwenpensioen werd haar geweigerd, omdat er nooit een te identificeren lijk gevonden was. Haar man had goed verdiend bij Wells Fargo. Mary was vermogend genoeg om te verhuizen en in fort Mantille, ongeveer honderddertig mijl zuidwaarts, een half vrijstaand huis te kopen in een fatsoenlijke wijk. De woningen waren uit bakstenen opgetrokken en op het riool aangesloten.

Het kostte haar het overgrote deel van haar vermogen. Ze vond werk in een wasserette, om te voorkomen dat ze op haar spaargeld in zou teren. Met de Walkers, een echtpaar dat naast hen woonde, konden zij het goed vinden.

Joe ging naar school en werd een leerling met prima cijfers. De hoogste resultaten boekte hij in wiskunde en handvaardigheden. Hij was een van de beste leerlingen van zijn klas. Joe was klein van stuk en zocht weinig contact met medeleerlingen.

Grotere jongens probeerden hem met zijn roze plekken en zijn verdwenen wenkbrauwen te pesten, door er hatelijke opmerkingen over te maken of hem ruw over de schedel te wrijven. Ze hielden er al snel mee op, omdat hij, gespierd en breed in de schouders als hij was, woest en onbevreesd kon aanvallen, en zijn plaaggeesten als een rugbyer tegen de grond kon werken.

Harris keek op de dodenlijst, die naast het fornuis hing. Drie executies. De eerste om tien uur komende ochtend.

‘Joe Canavarro. Die jongen is pas zestien!’

‘Ik heb hem gezien. Hij lijkt nog geen dertien, qua lengte. Arm joch’, antwoordde zijn collega Graven.

Harris schonk koffie in kroezen. ‘Dat komt ervan, als je aan het moorden slaat.’

‘Hij lijkt op m’n zoon’, vond Graven.

Harris wist niet, wat hij daarop zeggen kon. Hij haalde zijn tabaksdoosje uit zijn uniformjas.

‘Behalve die vlekken op zijn hoofd, natuurlijk.’

‘Heeft hij een ziekte?’

‘Ik denk van niet. Als ze ziek zijn, wordt de executie uitgesteld, geloof ik.’

‘Het zijn alle drie zwarten.’

‘Het zijn bijna altijd zwarten. Je zou denken dat we een misdadig ras zijn.’

‘Ik geloof niet, Graven, dat jullie een misdadig ras zijn.’

‘Verdomd aardig van je, Harris. Zullen we een kaartje leggen?’

‘Eerst een rondje lopen.’

Ze gingen bij de terdoodveroordeelden langs en keken door luikjes in de celdeuren.

De jongen lag met zijn shirt op zijn gezicht.

‘Dat mag niet’, fluisterde Graven.

‘Er mag zoveel niet.’

‘Stel dat hij...’

Harris zag een hand bewegen.

‘Hij is er nog.’

‘Gelukkig. Het zou een enorme teleurstelling voor de executeur zijn.’

‘En voor de priester.’

Harris sloot het luikje. De andere terdoodveroordeelden lagen met onbedekt gezicht.

‘Het zou de eerste niet zijn, die vlak voor de terechtstelling crepeerde. Komt door angst en stress. Het hart houdt ermee op. Het schijnt dat je er niks van merkt’, beweerde Harris.

‘Zou ik hem gunnen.’

‘Ik ook.’

‘Over een uur nog een rondje’, stelde Graven voor.

Ze gingen in de kantine aan weerszijden van een tafeltje zitten.

‘Hoeveel veroordeelden zijn er nou de afgelopen jaren geëxecuteerd, terwijl ze onschuldig waren?’ vroeg Graven zich af.

‘Ik weet van twee gevallen.’

‘Ik bergrijp niet waarom zo’n gruwelijk apparaat is uitgevonden. Wat is er mis met een welgemikte kogel? Of de strop? Dan ben je zo weg.’

In Frankrijk krijg je een valbijl door je nek heen. Merken ze ook niks van.'

'Ja inderdaad. Die terdoodveroordeelden raken lang niet allemaal, na de eerste schokken buiten westen. Toch blijven ze die stoel gebruiken. Ik heb rook en vonken uit hun neus en hun oren zien komen, terwijl ze nog bij bewustzijn waren.'

'Als ik ze zie lijden, doe ik mijn ogen dicht. Dat schijnt tegen de reglementen te zijn, volgens die freak die de stoel bediend.'

'Het wordt tijd dat we ander werk gaan zoeken.'

'Veel banen zijn er niet. Het gaat slecht met de economie. Bijna al onze landbouwgrond is als stof weggeblazen. Duizenden fabrieken zijn failliet gegaan. Misschien kunnen we bewakers worden in een van de vluchtelingenkampen.'

'Je bedoelt die waar ze de boerenfamilies uit de vlaktes opvangen.'

'Ja. Ik hoorde van iemand, dat er duizenden op weg zijn naar Salvan City en andere steden.'

Harris keek zijn collega aan. 'Er is een arbeidsbureau in Salvan City.'

'We zouden er morgenochtend langs kunnen gaan.'

'Dat zouden we inderdaad kunnen doen. Het ligt bijna op onze route naar huis. Bij de tweede bushalte zouden we er dan uit moeten.'

Onder het licht van een plafondlampje speelden ze canasta.

Onweer daverde over de daken van de gevangenis.

Bliksems spiegelde zich in de rivier. Het lampje flikkerde.

Joe schrikt wakker van het geratel van een sleutel in het celdeurslot.

Hij rukt het shirt van zijn gezicht.

Twee cipiers in zwarte uniformen en met zwarte petten op komen zijn cel in.

‘Sta op, jongeman en trek je shirt aan. Het is tijd’, zegt Harris, bijna mompelend.

Joe merkt, dat hij in zijn broek heeft geplast. Hij komt niet snel genoeg van zijn brits af, zodat ze hem aan zijn handen overeind trekken.

‘Hoe beter je meewerkt, hoe sneller het gaat’, zegt Graven op vriendelijke toon.

Ze trekken hem het shirt over zijn hoofd en voeren hem de cel uit, de gang op, naar de executiekamer.

Als ijzeren boeien voelt hij hun handen om zijn polsen.

Joe’s keel trekt droog. Zijn knieën worden week. Hij wil huilen en schreeuwen. Meer dan gekreun is het niet. Zijn handpalmen worden nat. Hij raakt de vloer nauwelijks, huppelt mee op zijn tenen.

De cipiers tillen hem zowat.

De deur van de executiekamer staat open. Aan het plafond hangen gloeilampen in kooitjes van metaaldraad.

De executeur staat voor een apparaat ter grootte van een kleerkast, met knoppen, meters en schakelaars. Naast de houten, elektrische stoel ziet Joe de geestelijke en een arts staan.

Aan de andere kant van de stoel ziet Joe een slordig getimmerde kist van onbeschilderd hout. De deksel leunt tegen een groen geschilderde muur.

Hij vraagt zich af waar die kist voor is.

‘Wees moedig, mijn zoon’, zegt de geestelijke.

Joe ziet de dokter in zijn witte jas en denkt: dat is Jezus! Hij gaat in mijn hart kijken!

De cipiers tillen Joe op de stoel. Zij gespen benen en armen vast.

De executeur schudt zijn hoofd.

‘Het past niet. De veroordeelde is te klein.’

De metalen band, die om het hoofd van de ter doodveroordeelde moet worden vastgemaakt, staat in de laagste stand ruim boven het hoofd van Joe.

‘Wat moeten we nou?’ vraagt Harris.

‘We kunnen hem optillen tijdens de executie’, stelde Graven voor.

‘En dan onder stroom komen te staan? Je wordt ook geen cipier door een overschot aan hersens, dat blijkt wel weer’, hoont de executeur.

Joe staart met opengesperde ogen omhoog naar de metalen band. Hij kijkt over zijn schouder. De arts vermijdt zijn blik en klapt zijn zakhorloge open.

Joe begrijpt dat de arts Jezus niet is. Hij wil vragen of het meer pijn gaat doen dan die keer dat zijn hoofdhaar en zijn wenkbrauwen verbrandden, hoelang het duurt voordat hij doodgaat. Hij krijgt geen woord gesproken en vreest dat hij zal worden als de verkoolde lijken, die hij tijdens de vlucht met zijn moeder op straat zag liggen. Hij begrijpt ineens, dat die kist er staat om zijn lijk in op te bergen. Zijn hart hamert razendsnel. Hij probeert om haar te roepen. Doodsangst drukt zijn keel dicht. Zijn handpalmen druipen.

‘De Here geeft mij een idee!’ roept de priester verheugd. ‘Een ogenblik, ik ben zo weer terug.’

Hij rept zich de executiekamer uit en holt naar zijn gevangeniskapel.

De cipiers zien Joe’s tranen.

‘Het is zo voorbij’, beweert Harris.

‘Het is cipiers niet toegestaan om voor en tijdens de executie tegen de terdoodveroordeelde en over de terdoodveroordeelde te spreken’, vermaant hem de executeur op scherpe toon.

De arts plaats een stethoscoop op Joe’s hartstreek.

‘Tachycardie. Het maakt niets uit. De executie kan doorgaan. Veroordeelde is gezond.’

Joe wriemelt met zijn vingers.

‘Mam’, weet hij schor te fluisteren. ‘Mam!’

‘Ze is...ik denk dat ze in gedachten bij je is’, beweert Graven.

‘Heren!’ roept de executeur.

De geestelijke komt de executiekamer binnen. Hij heeft drie bijbels bij zich.

Hij is buiten adem en overhandigd de boeken aan de executeur.
'Als jullie hem los willen maken en optillen', verzoekt de executeur.
De cipers maken Joe los. Ze grijpen zijn armen en benen en tillen hem omhoog.
De executeur schuift de bijbels opeengestapeld op de stoel. De cipers zetten Joe erop.
Joe krijgt een in zout water gedrenkte spons op zijn hoofd gedrukt, om de stroomgeleiding te optimaliseren.
De metalen band past nu goed om zijn hoofd. De cipers snoeren opnieuw zijn armen vast. De benen bevinden zich te hoog om aan de stoel te worden vastgemaakt.
'Zo kan het niet. Hij zal gaan spartelen', voorspelt de executeur.
De arts trekt zijn stropdas los en overhandigt die aan Harris.
'Het is toch een versleten ding. Cadeau van m'n schoonmoeder.'
Harris en Graven binden de enkels van Joe bij elkaar.
'De Here Jezus is bij je, mijn zoon', beweert de geestelijke.
De executeur schroeft de metalen band vast en drukt de elektroden in de stekkeropeningen.
Water uit de spons druipt langs Joe's gezicht. Zout prikt in zijn ogen. Hij sluit ze.
Ben ik nu dood, vraagt hij zich af. Dat zou fijn zijn. Het heeft helemaal geen pijn gedaan.
De plafondverlichting begint te flakkeren en valt uit. Het is vrijwel donker. De executeur vloekt hartstochtelijk.
Ik ben nu dus dood, denkt Joe. Gelukkig heb ik er niets van gevoeld.
'De bliksem is volgens mij weer eens in het transformatorhuis geslagen', schreeuwt de executeur. 'Hoe kan een fatsoenlijk mens nou z'n werk doen, als die verdomde bliksemafleiders niet werken?'
'We gaan lantaarns halen!' stelt Harris voor.
Op de tast bewegen Harris en Graven zich naar de deur. Daglicht schijnt door een betraliede patrijspoort de gang in.
Ze halen gaslantaarns uit een magazijn en ontsteken ze.
De executeur is inmiddels verdwenen om op een of andere manier de stroomtoevoer te herstellen.

De arts klapt zijn zakhorloge open. Hij houdt de wijzerplaat in het onregelmatig pulserende lantaarnlicht.

‘Het had inmiddels al gebeurd moeten zijn. Ik moet zo meteen naar het ziekenhuis.’

‘Ik heb zo dadelijk een biecht af te nemen’, verklaart de priester.

Joe zit roerloos op de bijbels. Hij houdt zijn ogen dicht en verbeeldt zich nog steeds te zijn overleden, ondanks de stemmen om zich heen.

Heel even gaan de lampen aan, om vervolgens weer uit te doven.

‘We moeten de executie uitstellen’, stelt Harris voor.

‘Dan komen we met het schema in de war. Er zijn er vandaag nog twee’, zegt Graven.

‘Ik heb hier geen tijd meer voor. Bel me als de boel fatsoenlijk gerepareerd is.’

De arts verlaat de executiekamer.

‘Ik ga er ook vandoor. Ik ben de rest van de dag in de kapel, roep me als het Deo volente allemaal nog door mag gaan vandaag.’

Nadat ook de priester verdwenen is, kijken de cipiers elkaar aan.

‘Dit kan zo niet’, fluistert Graven. ‘Als vroeger een executie mislukte, dan werd de gevangene vrijgelaten.’

‘Daar heb ik nog nooit van gehoord. Je wou hem toch niet...hoe wou je dat aanpakken?’

‘Ik heb een plan. Wil je me helpen?’

Harris aarzelt. ‘We krijgen hier het grootste gelazer mee. Straks worden we in onze eigen gevangenis opgesloten.’

‘Vertrouw op mij, Harris. Doe het voor die arme jongen.’

‘Die arme jongen heeft wel iemand vermoord.’

‘Hij heeft nooit bekend.’

‘Dat zegt niets. Trouwens, ieder ogenblik kan die executeur de stroom op gang krijgen.’

‘Een reden temeer om haast te maken.’

Graven ontknoopt de stropdas, maakt Joe’s armen los en verwijdert de metalen band en de spons.

Joe opent zijn rooddoorlopen ogen.

‘Ben ik dood?’